109

I

Total No. of Questions—**16**

Total No. of Printed Pages—**4**

Regd. No. | | | | | | | | | | |

Part II

SANSKRIT

Paper I

(Second Language)

Time : 3 Hours ***Max. Marks : 100***

Note :—(1) *ALL* questions should be attempted.

(2) Question Nos. **1, 2, 3** and **14** should be answered in the medium of instruction of the candidate.

(3) The remaining questions should be answered in Sanskrit (Devanagari Script) only.

(4) The bits of a question should be attempted together.

सूचना :—(1) **सर्वे** प्रश्नाः समाधातव्याः।

(2-3) प्रथम, द्वितीय, तृतीय प्रश्नान् अनुवादप्रश्नं च विहाय अन्ये प्रश्नाः संस्कृतभाषायामेव समाधातव्याः।

(4) प्रश्नाः अनुक्रमणेनैव समाधातव्याः।

1. **एकं** श्लोकं पूरयित्वा भावं लिखत— 1×6=6

(अ) स्वगृहे ..... पूज्यते।

(आ) शुश्रूषा ..... धीगुणाः।

2. **एकं** निबन्धप्रश्नं समाधत्त— 1×6=6

(अ) कुचेलोपाख्यानस्य सारांशं लिखत।

(आ) "भारतविभूतिः" पद्यभागस्य सारः लेखनीयः।

3. **एकं** निबन्धप्रश्नं समाधत्त— 1×6=6

(अ) राजवाहनकृतद्विजोपकृतिं विशदयत।

(आ) "वञ्चको वञ्च्यते ध्रुवम्" कथं विवृणुत ?

4. **चतुर्णां** प्रश्नानां समाधानानि लिखत— 4×2=8

(अ) वृद्धा चतुर्थपुत्रस्य मरणानन्तरं किमुक्तवतीः ?

(आ) आश्रमे चोरः ऋषिकुमार इवं कथं व्यवहारं कृतवान् ?

(इ) भारते वेधशाला कुत्र आसीत् ?

(ई) शङ्करभाष्यस्य व्याख्यानस्य भामतीति नाम कथमागतम् ?

(उ) लीलावती कथं प्रसिद्धा जाता ?

(ऊ) कोवलः कः ? सः कां परिणीतवान् ? तौ कथम् आस्ताम् ?

5. **द्वौ** ससन्दर्भं व्याख्यात— 2×3=6

(अ) अयं हि परमो लाभः उत्तमश्लोकदर्शनम्।

(आ) प्रणिपातप्रतीकारः संरम्भोहि महात्मनाम्।

(इ) धनी दरिद्रं मनुते पवित्रम्।

(ई) गृहभाराय कल्पते।

6. **द्वौ** ससन्दर्भं व्याख्यात— 2×3=6

(अ) सचिव नैषोऽमुष्य मृत्युसमयः।

(आ) भद्र ! एव क्रियताम्।

(इ) यदि भवान् एवम् इच्छति तर्हिभवतु।

(ई) वञ्चको वञ्च्यते ध्रुवम्।

7. **त्रयाणां** प्रश्नानां समाधानानि लिखत— 3×2=6

(अ) कुचेल इति नाम कथम् आगतम् ?

(आ) रघवे राज्यं केन दत्तम् ?

(इ) केन सङ्गतिं न कुर्यात् ?

(ई) राजवृत्तं कतिविधम् ?

(उ) भारते दातृपूज्यता कीदृशी ?

(ऊ) केन ऐक्यं साधयामः ?

8. **त्रयाणां** प्रश्नानां समाधानानि लिखत— 3×2=6

(अ) यमः मातङ्गं दृष्ट्वा किमवदत् ?

(आ) पापबुद्धेः आशयः कः ?

(इ) घटोत्कचः कम् आहूतवान् ? मध्यमः इति आह्वानेन कः आगतः ?

(ई) राजा कस्य मेलनं करणीयम् इति इच्छा प्रकटितवान् ?

(उ) संन्यासी कुत्र निवसति ?

(ऊ) केशवशास्त्री पुत्रस्य रक्षणार्थं किं कर्तुमैच्छत् ?

9. ज्वरार्तस्य विरामग्रहणाय अभ्यर्थनपत्रं लिखत। 1×5=5

अथवा

उद्योगार्थम् अभ्यर्थनपत्रं लिखत।

10. **द्वयोः** शब्दयोः सविभक्तिकं रूपाणि लिखत— 2×6=12

(अ) राम

(आ) मति

(इ) मधु

(ई) किम् (पुम्)

11. **द्वयोः** धातुरूपाणि लिखत— 2×3=6

(अ) भवति

(आ) अगच्छत्

(इ) चलेत्

(ई) वन्दते

12. **त्रीणि** सन्धिनामनिर्देशपूर्वकं विघटयत— 3×2=6

(अ) विद्यालयः

(आ) महेन्द्रः

(इ) परमौषधिः

(ई) प्रत्येकम्

(उ) पावकः

(ऊ) वृक्षेपि

13. **त्रीणि** सन्धिनामनिर्देशपूर्वकं सन्धत्त— 3×2=6

(अ) मुनि + इन्द्रः

(आ) महा + ऋषिः

(इ) देव + ऐश्वर्यम्

(ई) धातृ + अंशः

(उ) द्वौ + एतौ

(ऊ) सीमा + अन्तः

14. अनुवदत (आन्ध्र/आङ्ग्लभाषायाम्)— 5×1=5

(अ) त्वं पुस्तकं पठसि।

(आ) आवां विद्यालयं गच्छावः।

(इ) मम नाम कृष्णः।

(ई) परोपकारः मह्यं रोचते।

(उ) ते इदानीं ग्रन्थालये सन्ति।

15. **एकेन** पदेन समाधानं लिखत— 5×1=5

(अ) वेदव्यासस्य पिता कः ?

(आ) रघोः दिग्विजयः इति• पाठः केन विरचितः ?

(इ) केन कार्याणि सिध्यन्ति ?

(ई) कामन्दकनीतिशास्त्रं केन विरचितम् ?

(उ) वेदः कस्मिन् देशे प्रादुर्भूतः ?

16. **एकेन** पदेन समाधानं लिखत— 5×1=5

(अ) मातङ्गः कः ?

(आ) धर्मबुद्धिः पापबुद्धिः इति पाठ्यभागस्य रचयिता कः ?

(इ) पाण्डवमध्यमः कः ?

(ई) राज्ञी किं विस्मृतवती ?

(उ) किं अनुभोक्तव्यम् ?